

ת"פ 19182/04/15 - תביעות צפת נגד אדהם עאסלה, נסרה עאסלה

בית משפט השלום בקריית שמונה

ת"פ 19182-04-15 תביעות צפת נ' עאסלה ואח'
תיק חיצוני: 43542015

בפני כבוד השופטת רות שפילברג כהן
מאשימה תביעות צפת
נגד
נאשמים 1. אדהם עאסלה
 2. נסרה עאסלה

החלטה - לגבי הנאשמת מס' 2 בלבד.

בפניי בקשה להורות על ביטול כתב האישום כנגד הנאשמת מס' 2 (להלן: "הנאשמת"), בשל אי קיום חובת ידוע ושימוע, הקבועות בסעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ").

לאחר שעיינתי בתגובת המאשימה ובבקשת הנאשמת בכתב, ושמעתי את טענותיהם, ובשים לב לנסיבות העניין, מצאתי כי דין הבקשה להידחות, וזאת על פי שיפורט להלן.

רקע כללי וכתב האישום:

1. ביום 14/4/15, הוגש כנגד הנאשמים כתב אישום המייחס להם ביצוע עבירות **הסגת גבול פלילית** ו**גניבה חקלאית**. על פי כתב האישום הגיעו שני הנאשמים, ברכב, ביום 3/1/15 למטע פקאן של שדות הבשן, וגנבו כשלושים קג' אגוזים, אותם הכניסו לתוך שני שקים גדולים.

2. ביום 30/12/15 במענה לכתב האישום, ביקש הסנגור לבטל את כתב האישום נגד הנאשמת מחמת אי קיום חובת היידוע וזכות השימוע לגבי נאשמת זו.

3. ב"כ המאשימה, במענה בכתב לבקשת הסנגור, אישרה כי הודעת יידוע נשלחה לנאשם מס' 1, וטענה כי בהיסח הדעת הודעה דומה לא נשלחה לנאשמת מס' 2.

עוד ציינה ב"כ המאשימה כי הנאשם מס' 1, המיוצג על ידי סניגור, קיבל לידיו את הודעת היידוע וויתר על זכותו לעריכת שימוע.

המאשימה טענה כי הפגיעה בזכות השימוע נגרמה בטעות ובתום לב, וכי ניתן לרפא את הפגם על ידי עריכת שימוע לנאשמת ללא צורך בביטול כתב האישום, דבר אשר לא נתבקש כלל על ידי הנאשמת.

ב"כ הנאשמת טענה כי מחיקת כתב האישום הינו צעד חריג וקיצוני שיש בו פגיעה ממשית באינטרס הציבור

שבהעמדת נאשמים לדין. לאור האמור, ביקשה המאשימה לדחות את בקשת הנאשם לביטול כתב האישום והציע לקיים שימוע בדיעבד, בהקדם האפשרי, בו התחייבה לבחון את טענות הנאשמת בנפש חפצה.

4. לאחר תגובת המאשימה הנ"ל, הגיש ב"כ הנאשמת, ביום 7/2/16, בקשה לביטול כתב האישום. ב"כ הנאשמת טען כי זכות השימוע הינה זכות יסוד במשפט והיא מאפשרת לחשוד לשטוח את טענותיו במלואן בטרם תתקבל החלטה בדבר הגשת כתב אישום נגדו. ב"כ הנאשמת דחה את הצעת המאשימה לביצוע השימוע בדיעבד, וטען כי מימוש זכות השימוע ייעשה בטרם הגשת כתב האישום שכן ע"פ פסיקתו של בית המשפט, אין דומה שימוע בטרם הגשת כתב אישום לשימוע שנערך בדיעבד ולאחר הגשתו. עוד טען ב"כ הנאשם כי המאשימה התרשלה באופן חמור ושלחה הודעה אך ורק לנאשם מס' 1, וכי לא מדובר בהיסח הדעת אלא בטעות אנושה. ב"כ הנאשמת ציין כי היא נעדרת עבר פלילי וזוהי מעורבותה הראשונה בפלילים, וכי הנאשמת היא בת מיעוטים והרשעתה בפלילים עלולה לגרום לה מבוכה רבה בקרב משפחתה ובכלל. עוד ציין ב"כ הנאשמת, כי לו הייתה ניתנת לנאשמת זכות להשמיע את טענותיה, אזי היה סיכוי סביר כי לא היה מוגש נגדה כתב אישום.

המסגרת הנורמטיבית:

5. סעיף 60א לחסד"פ קובע:

60 א.(א) רשות התביעה שאליה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירת פשע תשלח לחשוד הודעה על כך לפי הכתובת הידועה לה, אלא אם כן החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי העניין, כי קיימת מניעה לכך.

...(ב)

...(ג)

(ד) חשוד ראשי, בתוך 30 ימים מיום קבלת ההודעה, לפנות בכתב לרשות התביעה כאמור בסעיף קטן (ב), בבקשה מנומקת, להימנע מהגשת כתב אישום, או מהגשת כתב אישום בעבירה פלונית; פרקליט המדינה, פרקליט המחוז, ראש יחידת התביעות או מי שהוסמך לכך, לפי העניין, רשאים להאריך את המועד האמור.

(ה) החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי העניין, מטעמים שיירשמו, כי הנסיבות מצדיקות זאת, ראשי הוא להגיש כתב אישום, בטרם חלפו 30 הימים ואף בטרם פנה החשוד כאמור בסעיף קטן (ד).

בהתאם לסעיף שלעיל, עולה כי המדובר בהליך שבו שני שלבים, אשר חל על כתב האישום שבפני, שכן מדובר בעבירת גניבה חקלאית, שהנה עבירה מסוג "פשע" אשר העונש הקבוע בצדה הנו ארבע שנות מאסר.

השלב הראשון הנו חובת היידוע, הקובע שמחובת רשות התביעה ליידע חשוד בעת קבלת חומר חקירה ובטרם הגשת כתב אישום כי חומר החקירה הועבר אליה.

השלב השני הנו מתן זכות השימוע בהתאם לסעיף 60א(ד) הקובע את זכותו של חשוד לפנות בכתב לרשות התביעה, בתוך 30 יום מקבלת ההודעה, בבקשה מנומקת להימנע מהגשת כתב אישום נגדו.

6. זכות השימוע הינה זכות יסודית ומהותית אשר אי קיומה עלול להוות, בנסיבות מסוימות, מניעה להגשת כתב אישום או להביא להגשת כתב אישום שונה.

במסגרת בג"ץ 554/05 רס"ר שרה אשכנזי נ' מפכ"ל המשטרה, פ"ד ס(2) 299 בפסקה 6, התייחס כב' השופט א' לוי לזכות הטיעון כזכות הנגזרת מעקרונות המשפט המנהלי וציין:

"... בגדרי השימוע ניתנת לנפגע זכותו לשטוח את טענותיו במלואן, ועל הגורם המחליט להאזין לדברים בנפש חפצה, ומתוך נכונות להשתכנע ככל שבדברים יש ממש. זוהי זכות הטיעון, שהיא מן הזכויות היסודיות במשפטנו".

7. בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ (פורסם במאגרים המשפטיים), שבו נדונו טענות מסוג "הגנה מן הצדק", נקבע מבחן בן שלושה שלבים לבדיקת מחדלי הרשות ולנפקותם של מחדלים אלה לגבי נאשמים בהליך פלילי:

בשלב ראשון- על בית המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליך ולעמוד על עוצמתם.

בשלב השני- יש לבחון האם יש בקיום ההליך הפלילי, על אף הפגמים, כדי לפגוע פגיעה בתחושת הצדק וההגינות.

בשלב השלישי- על בית המשפט לבחון באם ניתן לרפא את הפגם באמצעים מתונים ומידתיים, מאשר ביטול כתב האישום.

8. מובהר, כי לא כל פסול או פגם בכתב האישום יביא לתוצאה של בטלותו. יש טעם והצדקה לביטול כתב אישום רק מקום שיש חשש של ממש :

"שהנאשם קופח בהגנתו וריפוי הפגם על ידי תיקונו אינו מועיל, או מקום שבו לוקה כתב האישום באי חוקיות או שקיים ספק בדבר הגינותו של הדיון על פיו "

(י' קדמי "על סדר הדין בפלילים" חלק ב' בעמ' 942).

"דוקטרינת הבטלות היחסית", שמקורה במשפט המנהלי, והמיושמת גם בהליכים פליליים (פרשת בורוביץ שלעיל) , מכתובה כי לעיתים, גם במקרים בהם הרשות התובעת אינה מיישמת חובת היידוע וזכות השימוע הנגזרת ממנה, ניתן לרפא את הפגם באמצעות קיום בשימוע בדיעבד.

9. במקרה דומה, נקבע בתפ"ח (מחוזית-א) 1199/05 מדינת ישראל נ' פולנסקי (פורסם במאגרים המשפטיים), כך:

"לכאורה, ניתן לתקן ואף "לרפא" את הפגם של אי קיום חובת השימוע בעריכת שימוע בדיעבד, תוך תקווה שהמאשימה תתעלם מכתב האישום שהוגש ותשמע את הנאשם בנפש חפצה כאילו לא הוגש כתב אישום ובמידה ותשתכנע כי יש בטענותיו ממש, תבטל את כתב האישום, זאת בהסתמך על דוקטרינת הבטלות היחסית המקובלת במשפט המנהלי ונעשה בה שימוש בהליכים פלילים".

10. עם זאת, כידוע, החוק אינו קובע סנקציה או סעד בגין הפרת חובת היידוע וזכות השימוע ובעניין זה

נחלקו הערכאות השיפוטיות בשאלה האם יש מקום לבטל כתב האישום על ידי החלת דוקטרינת הבטלות היחסית ואם לאו. (ראו: תפ"ח (ת"א) 1026/09 מדינת ישראל נ' הררי אלעד (ניתן ביום 28.6.09)

11. ההכרעה לגבי הסעד שיינתן לנאשם, שלגביו לא קוימו זכויות יידוע ושימוע, תיעשה, איפוא, בהתחשב בנסיבות המקרה, על פי עומקו של המחדל שנעשה ומידת פגיעתו בנאשם, ובהתחשב בדרכים העומדות כאפשרות לריפוי המחדל.

מן הכלל אל הפרט:

12. כאמור, לא מצאתי כי במקרה זה מתקיימת פגיעה קיצונית באמות הצדק, אשר אינה ניתנת לריפוי, אלא בביטול כתב האישום.

זכות השימוע אכן נפגעה, ואולם, כעולה מתגובת המאשימה הדבר נעשה שלא בכוונת מכוון, לא מזלזול חלילה, אלא כתוצאה מטעות בתום לב של המאשימה. עולה כי מחמת טעות, לא נשלח לנאשמת מכתב יידוע, בעוד שלנאשם מס' 1, שהנו ארוסה של הנאשמת, המתגורר כמוה בכפר עראבה, נשלח מכתב כנדרש, והמכתב אף הגיע לייעדו.

גם ב"כ הנאשמת הסכים בתגובתו כי מדובר בטעות, אנושה אומנם לדבריו, אך ללא כוונת זדון.

אין להצדיק טעויות של הרשות ולהפחית ממשקלן על פי הנסיבות. בנוסף, על המאשימה לבדוק מדוע לא נשלח מכתב כנדרש, במטרה לוודא כי טעויות כאלה לא יתרחשו בעתיד.

יחד עם זאת, התרשמתי בנסיבות העניין, כי אין המדובר בפגם המצדיק ביטול כתב האישום, וכי לנאשמת לא ייגרם נזק משמעותי אם יערך לה שימוע בדיעבד, כאשר כתב האישום כבר תלוי ועומד נגדה.

באיזון בין האינטרסים של הצדדים, שוכנעתי כי אין המדובר בנזק פאטאלי, וככל שהוא מתקיים, הוא יתרפא בקיום שימוע בדיעבד.

13. יצוין כי בבית משפט זה כבר בוטלו בעבר על ידי המאשימה, ולא פעם, כתבי אישום (לאחר הגשתם) כתוצאה משיקול דעת, לאור טענות ענייניות שהעלו נאשמים בשימוע אצל ראש לשכת התביעות. ללמדך ששימוע כזה יכול להיות אפקטיבי, והצהרת המאשימה כי תתייחס לדברים שיושמעו בשימוע המאוחר בכובד ראש, איננה מן הפה לחוץ בלבד.

14. הטענות שהושמעו, לפיהן מדובר בצעירה ללא עבר פלילי, ששמה הטוב עלול להיפגע בעצם האישום, אינן מסוג הטענות אשר מהותן נפגע, או מאבד מעוקצו, אם הן נשמעות לא טרם, אלא לאחר הגשת כתב האישום. אם יהיה בטענות אלה כדי לשכנע - הרי שיתכן וכתב האישום יימחק, ויתקבל הסעד שאותו מבקשת הנאשמת.

ביטול כתב אישום, בדרך של בטלות מוחלטת בשל פגם של אי קיום שימוע, הנו צעד השמור למקרי פגיעה קשה יותר בנאשם, לדוגמה מקום בו איננו יכול, בשל חלוף הזמן, להשמיע טענות, או להציג ראיות, שהיה מציג אילו קיום שימוע כדן, או במקרה של פגיעה שלא בתום לב, או כשמוכח נזק בלתי הפיך. המקרה שלפנינו אינו נופל

בגדר אותם מקרים.

15. לקחתי בחשבון את האפשרות הפתוחה בפני המאשימה להגיש מחדש כתב אישום, אם זה יבוטל, לאחר קיום שימוע, ובכל זאת אני קובעת כי ביטול כתב אישום, בנסיבות האמורות, יהווה החלטה קיצונית ובלתי מוצדקת, אשר תזיק למערכת אכיפת החוק, המתאפיינת בעומס רב.

יש במקרה זה להעדיף את הפתרון לפיו כתב האישום יישאר על כנו, השימוע ייערך בדיעבד, המאשימה תשקול את טיעוני הנאשמת, בנפש חפצה, כפי שהתחייבה, כאילו שכתב האישום לא הוגש, ותשקול את עמדתה לגבי המשך ההליך.

לאור האמור לעיל - הבקשה לביטול כתב האישום נדחית.

נקבע לתזכורת במעמד הצדדים, טרם מועד ההוכחות שנקבע ליום 1/5/16, שעה 09.30.

עד למועד הנ"ל, ב"כ הנאשמת יגיש למאשימה בקשה לעריכת שימוע, המאשימה תערוך לנאשמת שימוע בדיעבד, תוך שקילת מלוא טענותיה בלב שלם ובנפש חפצה כאילו טרם הוגש כתב אישום.

המזכירות תשלח את ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום 15/2/16 בהעדר הצדדים.